

'Als ge water drinkt, denk dan aan de bron'

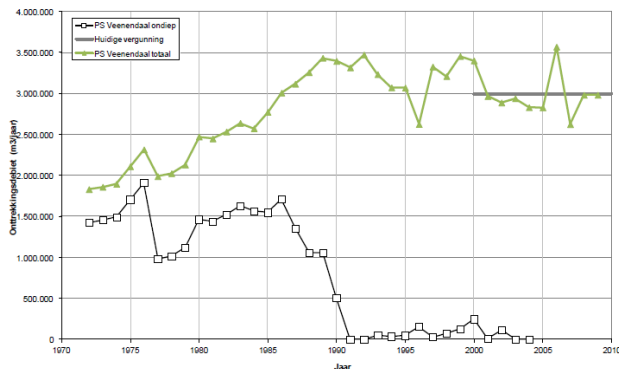
Gert-Jan Schot

Onderzoeksvraag

Welke maatregelen worden er getroffen, zodat Veenendaal van kwalitatief goed drinkwater kan worden voorzien?

Gebiedsbeschrijving

De titel slaat op de tekst die op het monument staat voor de grondwaterwinning van Veenendaal. Sinds 1930 heeft Veenendaal haar eigen grondwaterwinning. Het winningsgebied ligt in zijn geheel binnen de gemeente met als landgebruik stedelijke bebouwing (zie figuur 1). Tegenwoordig wordt het grondwater uit het tweede **watervoerende pakket** gepompt, dit ligt op een diepte van -80 tot -161 meter NAP, maar dit was tot 1990 niet het geval. Daarvoor werd namelijk uit een veel hoger gelegen laag water gehaald, maar deze kwam onder invloed van verontreinigingen te staan^[2]. In figuur 1 is de afname van de waterwinning uit laag 1 te zien en de toename van laag 2.

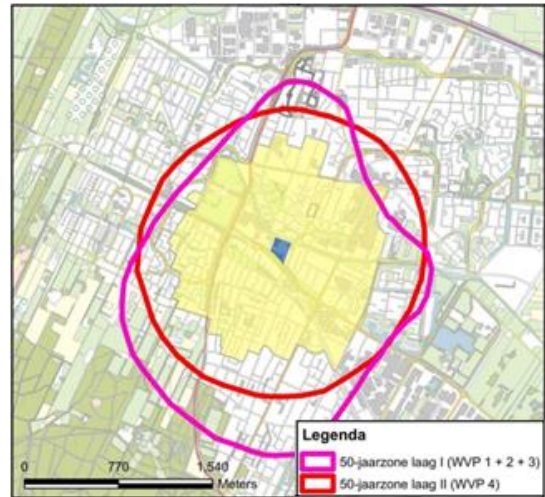

Figuur 1: Onttrekking winning Veenendaal de afgelopen 40 jaar ^[2]

Resultaten

Het gebied waar water uit wordt gepompt bestaat uit twee watervoerende pakketten waarvan de 50-jaarszone te zien is in figuur 2. Van laag 1 ligt het **freatisch vlak** bijna direct aan het maaiveld (+6 tot -79 NAP), er is geen deklaag aanwezig. De tweede laag ligt vele malen dieper en wordt daarbij ook nog van de eerste laag afgescheiden door een kleilaag met een lage **doorlatendheid**. Vandaar dat er ook een boringsvrije zone geldt, door deze kleilaag intact te houden voorkom je dat water vanuit de eerste laag in contact komt te staan met de tweede laag.

Volgens uitvoeringsprogramma 'drinkwater provincie Utrecht 2014-2021' behoort het grondwaterwinningsgebied van Veenendaal bij de niet-kwetsbare winningen, dit houdt in dat er 7 maatregelen moeten worden opgevolgd, met als eindresultaat het actualiseren van het gebiedsdossier elke 6 jaar. Hierin staan afspraken in over: het ruimtegebruik rondom de drinkwaterwinning, bewustwording van grondwaterbeschermingszones, strenge controle van WKO systemen (Warmte-Koude Opslagssystemen), het toezicht houden op verontreinigingen die het grondwater kunnen bereiken en het gezag over tankstations binnen het waterwingebied.

Figuur 2: 50-jaars en boringsvrije zone (geel) ^[2]

Het grondwater moet uiteindelijk ook weer aangevuld worden. De Utrechtse Heuvelrug speelt hierin een belangrijke rol, want die vormt een groot **infiltratiegebied** voor neerslagwater. Zo kan de grondwatervoorraad aangevuld worden wat in het belang is voor de grondwaterwinning, maar ook voor de natuur in de **Gelderse Vallei**. Op figuur 3 is goed te zien waar inzigg- en **kwel**gebieden zich bevinden. De Utrechtse heuvelrug is daarom ook ruimtelijk beschermt door de provincie^[5].

Figuur 3: De Utrechtse Heuvelrug als inzigggebied (geel) met kwelgebieden (blauw) ^[4]

Conclusie

De 3 instanties die betrokken zijn voorzien Veenendaal van kwalitatief schoon drinkwater door vooral voorzorgsmaatregelen te nemen. Door gebiedsdossiers op te stellen houdt je het gebied goed in de gaten en kan je anticiperen wanneer er zich bedreigingen vormen. Door de boringsvrije zone en de ruimtelijke bescherming van de Utrechtse Heuvelrug wordt ervoor gezorgd dat de risico's op verontreiniging beperkt blijven.

Referenties

- ^[1]Van Beukeringen, J., Welling, L., Van Elswijk, R. (2014). Uitvoeringsprogramma drinkwater Provincie Utrecht 2014-2021.
- ^[2]Vergouwen, A.A., Vissers, M.J.M., Rosenthal, I. (2013). Gebiedsdossier Veenendaal.
- ^[3]Dinoloket - REGIS
- ^[4]Gemeente Veenendaal, 3.2 Water. Geraadpleegd op 05-12-14.
http://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.0345.BPBuitengebied-ow01/t_NL.IMRO.0345.BPBuitengebied-ow01_3.2.html

^[5]Provincie Utrecht, Infiltratiegebied Utrechtse Heuvelrug.

Geraadpleegd op : 05-12-14

<https://www.provincie-utrecht.nl/onderwerpen/alle-onderwerpen/beschermingszones/infiltratiegebied/>